

GÖZÜMÜZ DEMOKRASİDE

SEÇİM ÖZEL BÜLTENİ

EDİTÖRDEN;

Türkiye, 14 Mayıs 2023 Pazar günü Cumhurbaşkanlığı ve 28. Dönem Milletvekili seçimleri için sandığa gitti, ilk turda adayların hiçbirinin 50+1 oranına ulaşamadığı Cumhurbaşkanlığı seçimleri ikinci tura kaldı. Şimdi gözler 28 Mayıs'ta yapılacak ikinci turda.

14 Mayıs seçimleriyle Meclis aritmetiği de önemli ölçüde değişti. Cumhur İttifakı, oy kaybetmesine karşın Meclis'te çoğunluğu elde etti. Liderler ikinci tur için seçmene "mücadele" mesajları verirken, seçimlerin ardından özellikle muhalefet partileri tarafından sandık sonuçlarına yapılan itirazlar ve usulsüzlük haberleri gündemdedi.

Gözümüz Demokraside kampanyamız kapsamında hazırladığımız "Seçim Özel" bültenimizin iki tur arasındaki bu sayısında da, seçimlerin ardından yaşanan gelişmeler, ikinci tur takvimi, sandık sonuçlarına itirazlar, Yüksek Seçim Kurulu Kararları başta olmak üzere başta olmak üzere pek çok gelişmeye yer verdik, aday ve siyasilerin açıklamalarını derledik.

Denge ve Denetleme Ağı olarak, savunduğumuz demokrasi kriterleri çerçevesinde seçimleri tüm süreçleriyle yakından izliyoruz. Her hafta sizlerle buluşturduğumuz "Seçim Özel" bültenleriyle de önemli başlıkları, seçime dair gelişmeleri denge ve denetleme merceğiyle ele alıyoruz.

Siz de merceğinize takılan gündeme ilişkin gelişmeleri bizlerle paylaşın bültenlerimize katkı sağlayabilirsiniz.

BÜLTENDEN BAŞLIKLAR

CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİMLERİ
İKİNCİ TURA KALDI

İKİNCİ TUR İÇİN SEÇİM TAKVİMİ
BAŞLADI

SANDIK SONUÇLARINA İTİRAZLAR
GÜNDEMDE

5 ÜLKEDE 2 GÜNE ÇEKİLEN OY
VERME SÜRESİ YENİDEN UZATILDI

MUHALEFETİN MEDYA TEPKİSİ

Cumhurbaşkanlığı Seçimleri İkinci Tura Kaldı

Cumhurbaşkanlığı ve 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimleri 14 Mayıs'ta gerçekleşti. Yüksek Seçim Kurulu Başkanı Ahmet Yener, yurt içinde seçime katılım oranının yüzde 88,92, yurt dışında ise yüzde 52,69 oranında olduğunu kaydetti.

İlk turda adayların hiçbirinin 50+1 oranına ulaşamadığı Cumhurbaşkanlığı seçimleri, ikinci tura kaldı. İlk turda cumhurbaşkanlığı için yarışan adaylardan Recep Tayyip Erdoğan yüzde 49.51, Kemal Kılıçdaroğlu 44.89, Sinan Oğan 5.17, adaylıktan çekildiğini açıklayan Muharrem İnce de 0.44 oy aldı. 14 Mayıs Cumhurbaşkanlığı seçiminde 1 milyon 36 bin 565 oy ise geçersiz sayıldı. Cumhurbaşkanlığı seçiminin ikinci turu 28 Mayıs 2023 tarihinde yapılacak.

Milletvekili seçimlerinin kesin olmayan sonuçlarına göre de; Cumhur İttifakı'nın milletvekili sayısı 322, Millet İttifakı'nın milletvekili sayısı 213, Emek ve Özgürlük İttifakı'nın milletvekili sayısı ise 65 oldu; AK Parti 267, CHP 169, MHP 50, HDP 61, İYİ Parti 44, Yeniden Refah Partisi 5, Türkiye İşçi Partisi de 4 milletvekili çıkardı.

“ BİZ NE DİYORUZ? ”

Çoğu anket firmasının tahminlerinin ötesinde 14 Mayıs seçimleri sonrasında Cumhur İttifakı'nın adayı Recep Tayyip Erdoğan, Millet İttifakı adayı Kemal Kılıçdaroğlu'nun önünde fakat %50+1 eşiğine ulaşamayarak seçimleri tamamladı. 14 Mayıs seçim sonuçlarının bir başka önemli sonucu ise önceki döneme göre çok daha parçalı bir Meclis tablosu ortaya çıkarması oldu.

Bugün Meclis'te sandalye sahibi olan neredeyse tüm partiler, yasamanın kuvvetlendirilmesi ve yasama yürütme ve yargı erkleri arasında kuvvetler ayrılığının tesis edilmesi yönünde seçmenlere vaatlerde bulunmuş durumda. İkinci tur sonuçlarından bağımsız olarak Türkiye'de demokratik denge ve denetleme sisteminin tesisi bugün Türkiye'nin yaşadığı toplumsal sıkıntıların temelini oluşturmaktadır. Bu nedenle yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığının tesis edilmesi ve yasamanın denetim ve kanun yapma yönünden etkinleştirilmesi Türkiye'nin sorunlarına etkin çözüm sağlama bağlamında büyük önem taşımaktadır.

İkinci Tur İçin Seçim Takvimi Başladı

Yüksek Seçim Kurulu'nun (YSK) seçim takvimine göre, Cumhurbaşkanı seçiminin ikinci oylaması 28 Mayıs'ta yapılacak. İkinci oylamaya katılmaya hak kazanan Cumhur İttifakı'nın adayı Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile Millet İttifakı'nın adayı CHP Genel Başkanı Kılıçdaroğlu için propaganda süresi de başladı.

İki aday için yeniden basılacak oy pusulalarında sıralamada herhangi değişiklik olmayacak. Seçmenler, aynı seçmen bilgi kağıdı ile ilk seçimde oy verdikleri sandıklarda oylarını kullanacak.

Radyo ve televizyon propaganda konuşmaları da 24 Mayıs'ta başlayacak, propaganda dönemi, 27 Mayıs saat 18.00'de sona erecek.

İkinci oylama için gümrük kapılarında ve yurt dışında oy verme işlemi ise 20 Mayıs'ta başlayacak, yurt dışında oy verme işlemi 24 Mayıs'ta sona erecek.

Sandık Sonuçlarına İtirazlar Gündemde

Türkiye'nin pek çok ilçesinde sandık sonuçlarına itiraz edildi. Özellikle muhalefet partileri ilçe seçim kurullarına başvurarak itirazların iletti.

CHP Genel Başkan Yardımcısı Muharrem Erkek, toplam 7 bin 94 sandıkta farklılık tespit ettiklerini belirtirken cumhurbaşkanlığı seçimi için 2 bin 269, milletvekili seçimi için de 4 bin 825 sandıkta sonuçlara itiraz ettiklerini ifade etti. Erkek, "Genel sonuçları değiştirmeyecek nitelikte de olsa her bir oyu takip ediyoruz" dedi.

HDP'nin YSK temsilcisi Mehmet Rüştü Tiryaki de binin üzerinde sandığa itiraz ettiklerini ve gerekli düzeltmelerin yapıldığını belirterek henüz vekil dağılımını etkileyecek bir sonuca ulaşmadıklarını da sözlerine ekledi.

İYİ Parti Sözcüsü Prof. Dr. Kürşad Zorlu da, seçim sonuçlarına ilişkin YSK verileri ile ıslak imzalı tutanaklar arasında uyumsuzluk olduğunu ifade ederek tespitleri doğrultusunda binlerce itiraz yapıldığını belirtti, "Her bir oyun sonuçlara en sağlıklı şekilde yansımaları sağlayacağız. Bundan kimsenin şüphesi olmasın" dedi.

Siyasi partilerin yanı sıra sosyal medya üzerinden de YSK'nın itiraz süresini uzatması çağrıları yapıldı.

“ BİZ NE DİYORUZ? ”

Seçimler demokrasilerin vazgeçilmez bileşenleri ve vatandaşların iktidarları kendilerine karşı hesap verebilir kılmasının en temel yolu. Seçimlerin bu işlevi yerine getirmesi ise rekabetin adil ve özgür şartlarda gerçekleşmesine bağlı. 14 Mayıs seçimlerine gidilen süreçte maalesef iktidar ve muhalefet aday ve partileri arasında adil rekabet koşulları önceki seçimlerde de olduğu gibi sağlanamadı. Gerek medyaya erişim gerekse kamu kaynaklarının iktidar partisi avantajına kullanımı noktalarında seçimlerde adil rekabetin olduğunu söylemek olanaksız. Türkiye 28 Mayıs Pazar günü tarihinde ilk kez cumhurbaşkanını belirlemek üzere ikinci tur seçimleri için sandık başına gidecek. Bu seçimlerde de vatandaşların temel hakları olan seçimlere katılım haklarını kullandığı, sandık güvenliğinin eksiksiz şekilde sağlandığı ve rakipler arası rekabetin adil koşullarda gerçekleştiği bir seçim olması seçimlerin meşruiyeti açısından büyük önem taşımaktadır.

5 Ülkede 2 Güne Çekilen Oy Verme Süresi Yeniden Uzatıldı

YSK, ABD, Kanada, Avustralya, İrlanda ve İngiltere'de oy verme işlemi süresinin uzatılmasına, bu ülkelerde de 20-24 Mayıs'ta oy kullanılmasına karar verdi.

Cumhurbaşkanlığı seçiminin ikinci turu için ABD ve bazı ülkelerde oy verme işlemi 20-21 Mayıs olmak 2 gün olarak belirlenmişti. Kamuoyunda tepki çeken karara ilişkin CHP YSK'ya itirazda bulundu. CHP Genel Başkan Yardımcısı Muharrem Erkek yaptığı açıklamada, YSK'ya yaptıkları itirazın kabul edildiğini belirterek, "ABD, Kanada, Avustralya, İrlanda ve İngiltere'de 20-24 Mayıs günlerinde seçmenler oylarını kullanabilecekler" dedi.

YSK Başkanı Ahmet Yener de, "İkinci tur Türk siyasi hayatında ilk defa uygulanan bir süreç. Sürenin kısıtlılığı göz önüne alınarak, ilk turda da oy verme gün ve saatleriyle ilgili olarak Dışişleri Bakanlığı'nın ve siyasi partiler temsilcilerinin talepleri göz önüne alınarak düzeltmeler yapılmıştır. Mümkün oldukça talepler karşılanmaya çalışılmaktadır" dedi.

Muhalefetin Medya Tepkisi

Seçimlerin gerekleŖtiđi 14 Mayıs Pazar günü saat 18.30’da YSK’nın yayın yasağını kaldırmasının ardından ilk sonuçlar da ekranlara yansımaya baŖladı.

YSK BaŖkanı Ahmet Yener, Türkiye genelinde oy verme iŖlemleri sırasında kurula yansıyan bir olumsuzluk bulunmadığını belirtti.

Seçim gecesi boyunca ise medyanın sonuçlara iliŖkin verdiği bilgiler tartiŖma konusu oldu. Muhalefet, Cumhurbaşkanı Adayı Recep Tayyip Erdoğan’ın yüzde 60’larda açılan ilk sandık sonuçları üzerinden tepkisini dile getirirken, CHP Genel BaŖkan Yardımcısı ve Szs Faik ztrak, Anadolu Ajansı’nı “manipülasyon” yapmakla suçladı. Millet İttifakı’nın cumhurbaşkanı yardımcısı adayları İstanbul BykŖehir Belediye BaŖkanı Ekrem İmamoğlu ve Ankara BykŖehir Belediye BaŖkanı Mansur Yavaş da yaptıkları ortak basın açıklamasında, Anadolu Ajansı’nın güvenilirliği olmadığını, iŖlevini yerine getirmediğini belirtti.

CHP’de 14 Mayıs seçimlerinde veri giriŖinde sorunlar yaŖandıđı, veri sisteminin çöktüğü gerekçesiyle, Bilgi ve İletişimden Sorumlu Genel BaŖkan Yardımcısı Onursal Adıgüzel ise görevinden alındı.

“ BİZ NE DİYORUZ?

Gerek sandık güvenliğine iliŖkin yapılan tartiŖmalar gerekse bir kamu kurumu olan ve seçim sonuçlarını açıklayan ajansın veri aıklayıŖ biçimi Türkiye’de temel tartiŖma konusu oldu. Seçimlerin adil ve zgr bir ortamda gerekleŖmesi medyanın bağımsız, tarafsız ve zgr olmasına bağlı ve bağımsız, tarafsız ve nesnel bilgi üreten bir medya yoksa seçmenler olarak seçim süreci hakkında doğru bilgilendirilmemiŖ oluyoruz. Bu nedenle seçimlerin iŖleyiŖine, adaylara ya da siyasi partilere iliŖkin haberler nesnel kriterlere dayandırmalı; fikir ile doğru bilgi arasındaki ayırım haberlerde net Ŗekilde belirtilmeli. Bununla beraber seçim gününe hazırlık anlamında siyasi partilerin hazırlıksızlığı da seçim günü ve sonrasında yaŖanan tartiŖmaların bir baŖka önemli boyutunu oluŖturmaktadır.

Adaylar Ne Diyor?

Cumhurbaşkanı Adayı, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu:

“Sevgili Gençler, ilk tur bitti. En büyük gerçek řu ki, sandıktan değişim mesajı çıkmıştır. Değişim isteyenler artık bu ülkede istemeyenlerden daha fazla. Ancak şurası da net, bu kadar ceberut bir iktidardan kurtulmak için çok daha fazla mücadele etmesi gereken taraf da biziz.”

Cumhurbaşkanı Adayı, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan:

“Şimdi 14 Mayıs'ta elde ettiğimiz başarıyı daha büyük bir zaferle taçlandırma vakti. 28 Mayıs seçimi için çalışmaya sandığın renginin belli olmasıyla birlikte zaten başladık. İnşallah önümüzdeki günleri de en güzel, en verimli şekilde değerlendireceğiz.”

İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener:

Yine ve yeniden algı çalışmalarından beslenen bir seçim gecesindeyiz. Ama yemezler, çünkü biz bu filmi daha önce çok izledik. Milletimizin verdiği her bir oyun sonuna kadar peşindeyiz.”

HDP Eş Genel Başkanı Mithat Sancar:

“Parlamentoda 3'üncü büyük grup olacağız. Daha fazlasını hedefledik, olmadı. Bütün bu boşlukları da toplumsal mücadele alanlarıyla çok daha yoğun bir şekilde geniş ittifaklar kurarak değerlendirmeyi ve gidermeyi amaçlıyoruz.”

Ata İttifakı'nın Cumhurbaşkanı Adayı Sinan Oğan:

“Bizim seçmen kitlesi Türkiye'deki en sadık seçmen kitlesi, en bağlı seçmen kitlesi. Ama biz kendimize göre karar vermeyeceğiz. O seçmen kitlesine danışarak karar vereceğimiz için o seçmen kitlesinin iradesi ile hareket edeceğiz zaten.”

Memleket Partisi Genel Başkanı Muharrem İnce:

“Bazılarına göre adaylıktan çekilmem siyasi olarak intihardı. Bunu göze aldım. Çünkü çekilmeseydim bugünkü manzaranın tek sorumlusu ilan edilecektim. Şimdi herkes 'Muharrem İnce haklıymış' diyor.”